

Vergaderjaar 2022–2023

30 821

Nationale Veiligheid

36 045

Situatie in de Oekraïne

Nr. 167

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 november 2022

Sinds de oorlog in Oekraïne maken veel mensen zich extra zorgen om veiligheid en vrijheid. Deze zorgen zijn ook door uw Kamer geuit. De vraag is gesteld in hoeverre Nederland voorbereid is op een nucleair scenario. Hoewel het scenario voor de inzet van een kernwapen in Nederland onwaarschijnlijk wordt geacht, begrijp ik dat de oorlog in Oekraïne vragen oproept over de mate waarin Nederland is voorbereid op ernstige gebeurtenissen. Het lid Eerdmans (JA21) heeft hier ook vragen over gesteld tijdens de begrotingsbehandeling Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Handelingen II 2022/23, nr. 12, Begrotingsbehandeling Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Kamerstuk 36 200 VII)). Vanuit mijn coördinerende rol binnen het kabinet voor de nationale veiligheid en de nationale crisisstructuur informeer ik u hier graag over.

Nationale crisisstructuur en communicatie

De overheid is voorbereid op gebeurtenissen met een ontwrichtend effect op onze samenleving, waarbij er veel afhangt van de precieze impact van deze gebeurtenissen. Op het moment dat zoiets gebeurt in Nederland of omliggende landen, dan activeren we de nationale crisisstructuur. Dat kan aanvullend en ondersteunend zijn aan de regionale crisisaanpak, met een belangrijke verantwoordelijkheid voor de 25 veiligheidsregio's. De primaire verantwoordelijkheid voor crisisplannen bij specifieke incidenten is belegd bij de verschillende departementen en betrokken veiligheidsregio's.

Mocht zich een ernstig incident voordoen, waarbij de inzet van een kernwapen Nederland schaadt, dan zal voor de crisiscommunicatie een beroep worden gedaan op communicatiesystemen. Nederlanders worden dan zo goed mogelijk geïnformeerd via bestaande crisissystemen zoals NL-Alert. De inhoud van de boodschap (inclusief handelingsperspectief) wordt daarbij aangepast aan de kenmerken van de gebeurtenis.

Binnen de nationale crisisstructuur wordt het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie in werking gesteld om de communicatie vanuit de overheid te stroomlijnen. Op crisis.nl is op dit moment al basisinformatie beschikbaar over diverse crisistypes, waaronder stralingsincidenten. We zullen deze informatie de komende periode blijven uitbreiden.

Specifieke continuïteits- en crisisplannen

Het kabinet acht het dreigen met het gebruik van kernwapens zeer onverantwoord en de inzet ervan in Nederland onwaarschijnlijk. Een dergelijke gebeurtenis kan in potentie tot grootschalige verwoesting leiden, waaronder verstoring binnen meerdere vitale sectoren (zoals havens, energiecentrales of drinkwatervoorzieningen). In geval van een dergelijke verstoring van deze sectoren, wordt teruggevallen op de continuïteitsplannen en nationale crisisplannen voor die sectoren. Gezien de hoeveelheid mogelijke variaties in scenario's en de waarschijnlijkheid van deze verschillende scenario's, is er geen specifiek crisisplan voor inzet van een nucleair wapen in Nederland, maar wordt er gebruik gemaakt van de crisisplannen die aansluiten bij de omstandigheden van de gebeurtenis. Zo treedt bijvoorbeeld bij een grote verstoring van de drinkwatervoorziening het nationaal crisisplan drinkwater in werking.

Specifiek voor stralingsgevaar bij nucleaire incidenten is er een landelijk crisisplan dat ingaat op stralingsbescherming bij stralingsongevallen in Nederland. Hoewel dit plan niet is geschreven voor stralingsgevolgen van een kernwapen kunnen elementen uit de nucleaire crisisstructuur wel gebruikt worden. Het gaat bijvoorbeeld om advisering vanuit het Crisis Expert Team straling en nucleair maar ook om radiologische metingen en het omgaan met de gevolgen voor de voedselketen en besmetting van wateren.

Bij fysieke impact is er allereerst sprake van hulpverlening aan getroffenen, met aandacht voor veiligheid van hulpverleners. In geval primaire communicatieverbindingen uitvallen, hebben we beschikking over alternatieve voorzieningen voor hulpverlening en crisiscoördinatie.

Mocht de situatie in Oekraïne aanleiding geven om onze continuïteits- en crisisplannen te herzien dan zal ik uw Kamer daarover informeren.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius